

J. W. OOMS

DE BLIJDSCHAP EN HAAR SCHADUW

De voorname luister van de rijke landadel is gans en al verdwenen uit het voormalig Ambachtsherenhuis van Blokland. Waar eertijds het spinet klonk en kleurige Franse gobelins de wanden versierden, stalt Harmen Buys rechtevoort zijn koeien op en hij klaagt erover, dat wind en regen vrij spel hebben in zijn behuizing. 't Is waar, het Huis is afgetakeld tot een bouwvallig gedoente; alleen de gracht rondom herinnert nog aan de glorie van weleer.

Vroeger woonde hier de Heer van Blokland, gezegger over al het zompig polderland, dat tussen de kaaïen van het Ottolandse Privilegie ligt besloten. Indien men de vergeelde kronieken mag geloven, was er in gans de Alblasserwaard geen Ambachtsheer, die meer hart en soulaas betoonde voor zijn pachters, dan die van Blokland. Zelfs bestaat er een foliant, waarin hij de adellijke Samaritaan wordt genoemd.

Vele, vele jaren geleden – de kronieken dragen het jaarmerk Anno Domini 1724 of daaromtrent – hebben zich in het Huis van Blokland dingen afgespeeld, die ongehoord en buitensporig waren in de contreien van dit door het water omspoelde gewest. Het waren gebeurtenissen, die niet zo mooi waren; in een oud schrijfboek met pergamenten band wordt gesproken over stinkende, uitbrekende zonden; maar tevens wordt gezegd, dat de Ambachtsheer geen blaam mag treffen, omdat hij door zijn goede inborst en vreedzame aard niet bedacht is geweest op de listigheid van de mensenmoorder van den aanbeginne.

De Ambachtsheer, die getrouwd was met een vrouw uit het mooie Montferland, had twee dochters. Stille, ingetogen meisjes waren dat. Door het mindere volk werden ze geprezen om haar gulle geefsheid aan mensen, die in kwalijke kommer leefden.

Jacoba was twintig jaar oud en Catarijne achttien, toen haar vader na een jachtpartij thuiskwam met een gast. Het was een jongeman met aangename manieren en een vriendelijke stem en hoewel hij niet van adel was, kon hij bogen op goede familiebetrekkingen, want hij was verwant aan het geslacht van Aerssen. De meisjes kwamen onder de indruk

van zijn vlotte verschijning en luisterden spoedig geboeid naar zijn verhalen over de valken, waarmee hij dikwijls ter jacht trok in het gebied benoorden de Merwede.

Van het een kwam het ander, het bleef niet bij dat ene bezoek. Het boerenvolk in Blokland wist al spoedig te vertellen, dat Jacoba van het Huis zou gaan trouwen met een rijk manspersoon uit Sommelsdijk.

Zo gebeurde het ook. Een jaar later was er feest in het Ambachtsheerhuis en Jacoba was de bruid van Bartol Kuinre. Men heeft wel willen beweren, dat de Ambachtshoofd gewaarschuwd was om niet ondoordacht zijn dochter aan die galante valkenjager te geven, omdat die jongeman streken had, waar het rechtschapen volk afkerig het hoofd over schudde. Maar de heer van Blokland was goed van vertrouwen, achterdocht was hem vreemd.

Reeds een half jaar na de huwelijksvoltrekking gingen er vreemde geruchten door de Alblasserwaard. Er werd gezegd, dat de man van Jacoba de huwelijksvrouw geschonden had, dat hij een rokkenjager was, dat hij speelde met eer en liefde.

Het was waar, dat in die tijd in het Huis van Blokland zich een drama voltrok, al wist de buitenwacht er dan ook het rechte niet van.

Voorshands speelden de gebeurtenissen zich af binnen de muren van het Huis. Wel werden allerlei gissingen gemaakt, die na verloop van tijd in de mond van de gewone man tot zekerheden uitgroeiden, maar toen zowel als heden was het spreekwoord bekend, dat gissen doet missen.

Eén ding was zeker: omstreeks half September werd in het Huis een kind geboren. Terzelfdertijd richtte de Heer van Blokland tot de predikant het verzoek, een preek te houden over de heiligheid van het huwelijk. De dominee weigerde dit verzoek niet en toen hij op een Zondag van leer trok tegen de zonden van ontrouw in liefde en huwelijk, was ook Bartol Kuinre in de kerk aanwezig. De valkenjager liep spoedig met een rood hoofd de kerk uit en een paar dagen later ging het praatje, dat de schoonzoon van de Ambachtshoofd voorgoed verdwenen was naar een ver land, waar God niet wordt gediend en het huwelijk slechts spel is. De vurige schout van het aangrenzende Goudriaan verklaarde driest, dat de schoonzoon van de Heer van Blokland het solfervuur had verdiend, want wee, degenen, die de huwelijksordinantie durven schenden.

Bartol Kuinre was weliswaar vertrokken, doch niet voorgoed. Om-

streeks Novembermaand keerde hij terug in het Huis en nadien zag men hem vaak wandelen met zijn jonge vrouw. Maar Jacoba was mager en bleek geworden en slechts zelden zag men een lachje op haar gezicht. En vreemd was het ook, dat men Catarijne nooit meer zag. Mensen die in armoede zaten, wachtten vergeefs op haar komst en moesten daardoor een extra schelling of oortje ontberen.

Toen in dat jaar kerstmis aanbrak en het feest van de Geboorte werd gevierd, deden zich in het Huis opnieuw dingen voor, waar de buitenstaander in den beginne het rechte niet van te weten kwam, maar die aanleiding waren tot allerlei zonderlinge geruchten. Van één ding was men zeker: de jongste dochter van de Ambachtsheer had op kerstavond de vlucht genomen uit het ouderhuis. De oude Manus Verbree, die werkzaam was in het Huis, beaamde dit; maar wijders kon hij niets vertellen, want de Heer van Blokland had hem de pin op de neus gezet om te zwijgen.

Een paar mensen hadden Catarijne gezien op haar vlucht, hoe zij zich voortrepte over de besneeuwde weg als een opgejaagd hert, hoe zij desolaat en kommerrijk en gans overstuurd de koude duisternis had gekozen boven de met kaarsen verlichte kamer van het Huis. En vrouw Butter, die reeds vele jaren op kerstavond het feestmaal bereidde in het Huis, verklaarde, dat Catarijne had geroepen: „Ik wil het niet geloven, ik wil het kruis niet zien! . . .” Daarna was ze weggehouden, naar buiten, vluchtende voor het kruis.

De mensen in de boerenbuurtschap begrepen er niets van; het was ook alles vreemd en buitensporig en men was niet in staat om verband te leggen tussen de voorvallen, die het Huis van Blokland in opspraak hadden gebracht.

Toen men later de toedracht van de gebeurtenissen wist en er klaarheid kwam in vele raadselachtige dingen, hebben de meeste mensen begrepen, dat de vlucht van Catarijne op kerstavond een vlucht was, die ieder jaar door velen wordt gedaan, al is het dan ook alleen maar in de geest. En toen de vurige schout van Goudraan hoorde van Catarijnes vlucht en ook de oorzaak ervan vernam, zei hij:

„Geloof me, mensen, zo'n vlucht is vergeefs!”

Jacobica had zich na de eerste kennismaking zeer aangetrokken ge-

voeld tot Bartol Kuinre. Hij stak van zijn kant niet onder stoelen of banken, dat het hem een vreugde was, de dochters van de Heer van Blokland te ontmoeten. Hij beloofde dan ook, spoedig terug te keren.

Reeds tijdens zijn derde bezoek verklaarde hij Jacoba zijn liefde. Hij liet het hier niet bij. Met welgekozen woorden vroeg hij aan de Ambachtsheer verlof om de gunst van Jacoba meester te worden. Nadat de Heer van Blokland van zijn dochter had vernomen, dat zij zeer verliefd was op de welgemanierde jongeman uit Sommelsdijk, gaf hij zijn goedkeuring. Mocht hij het geluk van zijn dochter in de weg staan? Bartol was welopgevoed en rijk en zijn grootvader was een groot vriend geweest van dominee Reefsen, die als dichter Revius bekendheid had verworven. Het geslacht Kuinre stond trouwens bekend als zeer rechtzinnig en het had vrome mannen voortgebracht.

Jacoba leefde maandenlang in een roes van jong geluk. Nooit had het leven haar zo fleurig en vervuld van vreugde toegelachen. Zij meende, dat haar geluk nooit meer een einde kon nemen, hoewel zij soms met een huiver dacht aan het woord uit het grote Boek, dat zegt, dat kommer en verdriet het deel zijn van 's mensen levensjaren. Neen, zij kon niet geloven in deze sombere uitspraak. Haar liefde was hecht en zuiver en te zamen met Bartol zou een gelukkig leven haar deel zijn.

Maar er kwamen schaduwen. Haar zuster Catarijne werd gaandeweg stiller en Jacoba meende de oorzaak te moeten zoeken in jaloezie. Kon haar zuster werkelijk niet verdragen, dat zij met Bartol een leven van louter zonneschijn tegemoet trad?

„Ik ben niet jaloers, Jacoba,” verklaarde Catarijne, toen haar zuster informeerde naar de reden van haar toenemende zwijgzaamheid. „Maar jij hebt Bartol nu – er is tussen ons veel veranderd . . .”

Op een dag deed Jacoba een ontdekking, die haar hevig ontstelde. Zij liep de voorkamer binnen en zag daar Bartol, die zijn arm om Catarijne geslagen had. Jacoba duizelde een moment, het was, of haar jong geluk in scherven viel. Bartol liet Catarijne haastig los en verklaarde, dat het niets te betekenen had. Later kwam Catarijne huilend verzekeren, dat Jacoba vooral niet moest denken, dat zij probeerde, Bartol in te palmen.

In de volgende dagen was Jacoba verdrietig. Zij voelde, dat haar geluk wankelde. En al heelden de plechtige verzekeringen van Bartol de geslagen wonde, er bleef toch een litteken over.

Catarijne ging schuldbewust door het huis en ontweek een samenzijn met haar zuster.

De weken regen zich aaneen tot maanden, het gebeurde vervaagde en Jacoba was weer gelukkig, al was dit geluk niet meer zo blank en onge-rept als in het begin. Zij begon ook te beseffen, dat het Bijbelwoord aangaande het moeitevolle en verdrietige leven van een mens niet zo ongerijmd was als zij voorheen had gedacht.

Toen Jacoba en Bartol trouwden, lag er over het huwelijksfeest een schaduw, omdat Catarijne toen juist ziek was. De Heer van Blokland had de chirurgijn uit Nieuwpoort laten komen. „Ik, chirurgijne, verdrijf de pijn, bij Gods genade,” had de wonderdokter gezegd. Daarna had hij een kleine aderlating uitgevoerd, maar die scheen niet te helpen, want op de bruiloftsdag verklaarde Catarijne, dat zij nog niet beter was en dus in bed bleef. Terwijl in de grote zaal van het Huis de bruilofts-gasten vreugde hadden, lag de jongste dochter van de Ambachtsheer in bed te huilen omdat haar zuster nu zo gelukkig was . . .

Bartol bleef voorlopig bij zijn schoonouders wonen, want hij had een rechtsgeding lopen over een kleine buitenplaats in de buurt van Leiden. Hij meende op die buitenplaats aanspraak te kunnen maken en als het geding in zijn voordeel zou eindigen, zou hij zich er op vestigen.

Niet lang na haar trouwdag deed Jacoba opnieuw een verschrikkelijke ontdekking. Het bleek haar, dat Bartol haar zuster beminde, hoewel hij nu toch een getrouwd man was en wist, hoe hij zich te gedragen had. Het was voor Jacoba een ontzettende slag, het maakte haar radeloos. Bartol verklaarde met een vloed van woorden, dat er geen enkele ver-houding tussen hem en Catarijne bestond. Zij was krachtens zijn huwelijk z'n schoonzuster geworden, dat was alles. En wat Jacoba toevallig had gezien, was slechts een onschuldig spel geweest.

Om Jacoba ervan te overtuigen, dat hij zijn wettige vrouw bovenmate liefhad, sloofde hij zich uit om haar te overladen met geschenken. Jacoba's achterdocht week toen weer, maar tussen de zusters ontstond een onuitgezegde verbittering, een felle, voortvretende jaloezie.

Jacoba dacht: – Als het kind, dat ik verwacht, maar eenmaal geboren is, zal alles anders worden. Dan zal Bartol zijn minzieke gedachten bannen en liefde hebben voor het kind, dat ons voorgoed zal saam-binden.

Zo verwachtte Jacoba in biddend verlangen het prille leven, dat klopte onder haar hart. En in een ander vertrek van het Huis bad Catarijne om kracht, teneinde tegen de zonde te strijden en Bartol te zeggen, dat het uit moest zijn.

Het kind, zo hartstochtelijk door Jacoba verlangd, werd in September geboren.

Catarijne wilde haar kleine neef niet zien. Spijtig bedacht ze, dat het wicht Bartol en Jacoba nader tot elkaar zou brengen.

Pas toen haar vader er op aandrong, dat ze de kleine moest gaan bezien, voldeed zij aan het verzoek, al liet zij niet na om haar onwil te laten blijken uit haar houding en woorden. Maar toen zij de boreling zag, ontroerde zij en schuld bewust dacht ze:

– O God, ben ik dan zó vergiftigd door afgunst, dat ik dit schone, prille leventje niet heb willen zien?

Vanaf dit ogenblik voelde Catarijne zich heel schuldig en zij nam zich voor, haar zwager te ontwijken. Doch drie dagen later trof de Heer van Blokland in de voorkamer zijn jongste dochter aan in de armen van Bartol.

De Ambachtsheer stond verslagen en ontredderd.

– Dit moet een droom zijn, een nare droom, dacht hij. Maar het was werkelijkheid.

Twee dagen later was het Zondag. De dominee hield toen een boetpredikatie tegen allen, die een ergerlijk leven leiden en ontrouw zijn in hun huwelijk.

De Ambachtsheer had om een zodanig sermoen verzocht. Strak en bewegingloos zat hij onder het gehoor van de predikant en naast hem zat zijn schoonzoon onrustig heen en weer te schuiven op het genopte kussen. Tenslotte stond Bartol op, zichtbaar geërgerd. Met gebogen hoofd verliet hij de kerk.

In die dagen werden binnen de muren van het Huis bittere tranen geschreid. Bartol was vertrokken zonder te zeggen waarheen. Jacoba was ontroostbaar en Catarijne voelde zich schuldig aan dit verdriet. De Ambachtsheer was geheel overstuur. Zijn leven, dat tot op heden kalm was voortgekabbeld, was eensklaps vol van onheil en dreiging geworden. De goede naam van zijn geslacht werd aangetast door de zonden, be-

dreven door het eigen bloed. Hij kreeg er kennis van, dat de mensen in de contreie spraken over de gedragingen van Bartol en in de minachting, die men voor de overspelige schoonzoon aan de dag legde, voelde hij zichzelve ten diepste vernederd en gekwetst. Hij stelde alles in het werk om Bartol op te sporen, doch deze was onvindbaar en liet niets van zich horen.

Ja, in die dagen woedde er een tempeest van verdriet in het huis van Blokland, dat voorheen zo voornaam en vredig stond temidden van een achterafse buurtschap in de Waard.

En toen, in de slachtmaand, stond hij ineens weer op de stoep van het Huis. Hij deed, alsof hij niet was weggeweest, maar toen de Heer van Blokland hem ernstig onderhield, verklaarde hij, tot het inzicht te zijn gekomen, dat hij moest terugkeren naar Jacoba.

„Het Kerstfeest heeft mij geroepen,” zei hij, met het hoofd een weinig gebogen.

„Het Kerstfeest?” vroeg de Ambachtsheer verbaasd. „Maar het is pas November! . . .”

Bartol knikte.

„Dat is zo,” zei hij. „Maar ik ben bij een schilder geweest en daar heb ik het Kerstfeest leren begrijpen. Kerstfeest is blijdschap! Alles vergeten, alleen maar blij zijn! De schilder werkte aan een paneel, dat de Geboorte voorstelde. De vreugde om het Kindeke straalde van het schilderstuk. De herders en de wijzen voelden zich onuitsprekelijk verheugd en die blijdschap heeft de schilder weten vast te leggen. Zij waren blij, omdat door de Geboorte van het Kindeke alle schuld wegviel, er was geen schuld meer, er bleef slechts dankbaarheid over!”

„Ik begrijp u niet terstond, Bartol,” zei de Heer van Blokland, met de hand over het voorhoofd strijkende. En daarna zei hij kort:

„Jacoba wacht op u, zij wacht reeds maanden . . .”

Zo keerde Bartol Kuinre terug tot zijn vrouw en kind. Nadien ebden de geruchten, die over hen gingen, traag weg naar de vergetelheid.

Bartol scheen zijn leven te hebben gebeterd. Hij ontweek Catarijne en Catarijne ontweek hem.

Maar de Heer van Blokland dacht vaak aan Bartols uitspraak naar aanleiding van het schilderstuk, dat deze gezien had.

Was het werkelijk zo, dat Christus' geboorte alle schuld deed wegvallen en een mens alleen nog maar dankbaar kon wezen? De Ambachtsheer zat in deze dagen dikwijls over een klein boek gebogen, het boek van Zacharius Ursinus uit Heidelberg, door Petrus Dathenus vertaald. In dat boekje stond duidelijk te lezen, dat aan de verlossing en dankbaarheid de ellende vooraf gaat. Hoe was het met Bartol gesteld? Was bij hem de dankbaarheid gekomen na de wetenschap, dat Christus verlossing had gebracht voor de ellendigen naar de geest?

De Heer van Blokland wist het niet, maar in zijn hart knaagde de twijfel. – Alleen maar dankbaar zijn, dankbaar zijn, had Bartol gezegd. Maar in het boekje van Ursinus stond: ellende, verlossing . . . en dan pas dankbaarheid.

Catarijne voelde zich schuldig. Zou God het haar ooit willen vergeven, dat zij uit jaloezie zich had laten beminnen door haar zwager? Jacoba had er onder geleden, vader had er verdriet over en moeder trof ze soms wenende aan. Het was ook buiten twijfel, dat door Catarijnes jaloezie het huwelijk van haar zuster was vertroebeld.

Haar schuld in de gebeurtenissen, die het Huis in opspraak hadden gebracht bij het rechtschapen mensdom in deze streek, benauwde haar. Zij besepte, dat zij niet kon voortleven alsof er niets gebeurd was. En was zij er zeker van, dat zij op zekere dag niet nogmaals Bartol zou laten begaan en zij zich weerloos door haar zwager zou laten kussen?

Op een dag kwam zij tot een besluit. Zij zocht Bartol op, die in het koetshuis bezig was een paard te verzorgen.

„Bartol,” begon zij met een van tranen verstikte stem, „ik heb er kwaad aan gedaan om er in toe te stemmen dat jij mij beminde. Jij bent van mijn zuster, je bent een getrouwd man. Ik wilde, dat het nooit gebeurd was, we deden er allebei heel verkeerd aan . . .”

Hij legde geruststellend zijn handen op haar schouders, doch zij week met een snelle beweging terug.

„Nee, Bartol, nooit meer!” hijgde zij. „Jacoba is jouw vrouw. Ik heb gezondigd en ik vrees de straf . . .”

Bartol glimlachte.

„Ach kindje, daar moet je niet aan denken. Deze zonde was zo ge-

ring . . . En wat zou het dan nòg, Catarijne? Het is onnodig om aan ons kwaad te denken.”

„Niet nodig, Bartol? Maar de Bijbel dan? . . .”

„Ik heb bij een schilder een paneel gezien, Catarijne. Het stelde voor de geboorte van Jezus. Al de figuren op het paneel zijn door een hemelse blijdschap gegrepen. Sinds ik dat schilderij zag, weet ik, dat wij alleen maar dankbaar moeten zijn. Dankbaar over het feit, dat Christus geboren is. En omdat Hij geboren is, behoeven wij niet meer te denken aan ons kwaad. Het is overbodig.”

„Zal dat werkelijk waar zijn, Bartol?”

„Ja, Catarijne, geloof me! Nog een paar weken en dan vieren we het feest van Bethlehem. Blijdschap dus! En daarom: vergeet het kleine kwaad, zustersje.”

Opnieuw wilde hij zijn handen kozend op haar schouders leggen, maar Catarijne riep ontsteld:

„Nee, Bartol, dat niet!”

Daarna snelde zij naar haar kamer.

Nadien dacht Catarijne vaak aan de woorden van haar zwager. O, zij had zo graag geloofd in zijn woorden! Bartol had gezegd, dat het niet meer nodig was om te denken aan het kwaad, er was geen schuldbelijden meer nodig . . . Maar was dit wel waar? Zei de Bijbel niet, dat God de zonden niet ongestraft kan laten?

Het was wel prettig om te geloven in het gezegde van Bartol, dat wel. Catarijne deed haar best, haar geweten te sussen met zijn woorden. – Aan de zonden niet meer denken, had hij gezegd. – Vier over een paar weken het feest van het Kindeke, dat is genoeg . . .

Catarijne wilde nu niet meer denken aan hetgeen er was voorgevallen. Zij verlangde thans naar het Kerstfeest, naar de blijdschap, waar haar zwager het over gehad had. Nee, zij was niet slecht, haar zonden waren onbelangrijk . . .

Zo leefde zij in verlangen naar het Kerstfeest, naar het feest van de Blijdschap. Diep in haar hart kwam soms de vraag op, waarom zij blij zou moeten zijn over de geboorte van het Christuskind, als het toch helemaal niet van belang was, dat zij gezondigd had? Een mens, die geen schulden heeft, behoeft immers geen borgsteller te hebben?

Er was veel sneeuw gevallen en Manus Verbree mopperde, dat hij 't er druk mee had om het erf van het Huis begaanbaar te houden voor de gaande en komende man. Vrouw Sutter, die het kerstmaal voor de familie Blokland moest bereiden, dacht er anders over.

„Je bent een ouwe brombeer, Manus,” zei ze. „Er hoort sneeuw bij met kerstmis. Een witte kerstmis is het mooiste, dat denkbaar is. Een groene kerstmis is eigenlijk geen kerstmis.”

„En hebben de mensen in de schroeiendhete Indiën dan zagezegd niks aan het Evangelie, Hanna?” vroeg Manus.

Vrouw Butter kon daar geen antwoord op geven. Zij kleurde en besefte, dat Manus haar oppervlakkig gezegde door zijn vraag had weerlegd.

De jongste dochter van de Ambachtsheer was blij, dat de kerstavond aangebroken was. Nu zou het feest van de Blijdschap worden gevierd. Lang geleden werd in Bethlehem het Kindeke geboren, thans kon zij verheugd zijn en alles vergeten. Alles vergeten, ja . . . Nooit had zij haar zuster Jacoba schuld beleden, nimmer had zij met haar gehele hart God om vergiffenis gevraagd, want ergens in een schuilhoek van haar bestaan woekerde nog de jaloezie. Maar het was niet nodig om schuld te belijden, had Bartol gezegd. Met Kerstfeest moest men blijdschap tonen. Een mens, die aan zijn verkeerde daden dacht, kon niet blij zijn . . .

Catarijne klampte zich vast aan die woorden. Het kwam er dus weinig op aan, dat zij keer op keer zondigde. Christus was geboren en dat gaf reden tot blijdschap. Het Kerstfeest moest alle droefheid verbannen, had Bartol verzekerd. Maar als dat waar was – o, Catarijne wilde het zo graag geloven! – Waarom had vader dan gisteren nog gesproken over het boekje van Ursinus en gezegd, dat wij onze ellende moeten kennen om verlossing te kunnen aanvaarden?

Neen, zij wilde nu niet piekeren. De woorden van Bartol moesten haar voldoende zijn . . . Neen, zó mocht zij niet denken. Niet de woorden van haar zwager, maar de heugelijke geboorte van het Kindeke moest voldoende wezen om gelukkig te zijn. Ja, het Kerstfeest moest Blijdschap betekenen! Zij moest nu niet meer piekeren over zichzelf en haar misstappen, maar alleen maar denken aan de kribbe in de stal van Bethlehem.

De familie van de Ambachtsheer was bijeen in de grote kamer van het Huis van Blokland. Manus Verbree had de kaarsen ontstoken, het zachte licht gaf glans aan de meubels en spiegelde in het zilverwerk, dat op de tafel stond.

Bartol zat bij het spinet met Jacoba te praten.

Catarijne, die nu nergens anders aan wilde denken dan aan de blijdschap, boog zich over de wieg, waarin het kind van Bartol en haar zuster lag te kraaien.

„Nu niet jaloers zijn, alles vergeten,” zegde Catarijne zichzelf zacht voor. Zij wilde op deze kerstavond al haar oude onwil overwinnen, ook haar weerstand tegen het kind van Jacoba.

Catarijne tilde het kind uit de wieg. Zij dacht: – Lang geleden werd in een stal een Kind geboren en dat betekent blijdschap! Blij wil ik zijn, blij omdat alle leed vergeten is! . . .

Opeens was het haar, of een stem in haar binnenste haar vroeg: – Maar de Heilige Schriftuur dan? Staat daar niet in geschreven, dat vervloekt is een iegelijk die niet doet wat Hij bevolen heeft?

– Neen, neen, daar niet aan denken, alleen maar blij zijn om de geboorte van het kind, dacht ze.

Ja, maar had Bartol dan gelijk en de Schriftuur ongelijk? Was het dan ook onwaar, wat in het boekje van Ursinus stond? En waarom werd in de Bijbel dan nog gesproken over Golgotha?

„Alleen maar blij zijn, alles vergeten en verheugd zijn,” zei ze zacht.

En om de gedachte, dat zij schuldig was, te vergeten, hief zij het kind van Jacoba hoog op, boven haar hoofd, en zei luid:

„Kerstfeest is blijdschap!”

Toen zag zij ineens de schaduw van het kind op de wand. Haar neefje breidde de armpjes uit, nu had zijn schaduw de vorm van een kruis, dat zij hoog geheven hield . . .

Getroffen liet Catarijne haar armen zakken en legde het kind terug in de wieg. Eensklaps werd het haar duidelijk, dat achter het Kind van Bethlehem ook een schaduw was, een schaduw van een kruis – en dit trof haar diep. De zonden van de mensen telden dus wèl en het Kerstfeest was niet los te maken van het grote lijden, dat Hij doorworstelen moest, omdat Hij de straf voor de zonden wilde dragen.

„Neen,” riep Catarijne plotseling met een van angst verwrongen stem,

„ik wil de Blijdschap zien en niet haar schaduw! Ik wil het niet geloven, ik wil het kruis niet zien! . . .”

Daarna snelde zij als een opgejaagde het ouderhuis uit, naar buiten, de bittere winterkou in.

Maar terwijl zij dravelings het Huis van Blokland verliet, werd reeds het vage besef in haar levend, dat het een vergeefse vlucht was, omdat men zonder de wetenschap van de zondigheid van 't eigen hart geen ware blijdschap kan hebben over het genadewonder van Bethlehem.

Zo begon Catarijne op het ogenblik van haar vergeefse vlucht haar dooltocht naar het Kerstfeest zonder schaduw. Zij zou dat niet vinden. Ter wereld niet.

